

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö: Julkisten hankintojen tuottavuuden ja vaikuttavuuden kansallinen ohjaaminen ja strateginen kehittäminen

KH 19.10.2026

538/02.08.00.00/2026

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Miten julkisten hankintojen kansalliset kehittämis- ja neuvontapalvelut toimivat nykyisin?

Nykyiset palvelut muodostavat tarpeellisen tuen kunnille, erityisesti silloin, kun hankintoja hoidetaan muiden tehtävien ohessa. Hankinta-Suomi edistää yhteisiä tavoitteita ja osaamista, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö tukee lainsäädännön soveltamista ja Suomen Yrittäjien hankintaneuvonta vahvistaa markkinavuoropuhelua ja pk-yritysten osallistumista.

Palvelujen löydettävyyttä, keskinäistä työnjakoa ja kehittämistulosten soveltamista kuntien arkeen tulee parantaa. Ehdotettu hankintatietovarantolainsäädäntö korostaa yhteistyön merkitystä: hankintaneuvonnan rinnalle tarvitaan yhtenäistä ohjeistusta hankintatietojen tuottamiseen, toimittamiseen ja hyödyntämiseen.

2. Millaista tukea julkisiin hankintoihin tarvitaan ja mitä tulisi kehittää jatkossa?

Kunnat tarvitsevat maksutonta ja käytännönläheistä tukea hankinnan koko elinkaareen. Tärkeimpiä kehittämiskohteita ovat ajantasainen oikeudellinen neuvonta, yhteiset malliasiakirjat, markkinakartoitukset ja kilpailun edistäminen sekä sopimushallinta ja hankintojen tulosten seuranta. Kohdennettu koulutus ja kuntien vertaisyhteistyö vahvistavat osaamista.

Hankintatietovarannon käyttöönottoon tarvitaan selkeät tietomääritykset, ohjeet henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen käsittelyyn sekä koulutusta hankinta- ja taloushallinnolle. Tiedonsiirrot tulee automatisoida yhteistyössä järjestelmätoimittajien kanssa, ja käyttöönoton kustannukset sekä kuntien resurssitarpeet tulee huomioida. Kunnille tulee tarjota käyttökelpoisia vertailu- ja analyysityökaluja, jotta tiedon toimittaminen hyödyttää myös hankintojen johtamista ilman tarpeetonta raportointityötä.

Kunnille tulee korvata hankintatietovarannon käyttöönotosta syntyvät kustannukset täysimääräisinä.

3. Miten kansallinen kehittäminen ja tuki pitäisi järjestää tulevaisuudessa?

Toiminta tulee järjestää pysyvänä verkostona, jolla on selkeä valtakunnallinen koordinaatio, työnjako ja monivuotinen rahoitus. Valtiovarainministeriö yhteensovittaisi kehittämistä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Nykyiset neuvonta- ja

asiantuntijaorganisaatiot vastaisivat palveluista osaamisensa mukaisesti, ja kunnat osallistuisivat niiden suunnitteluun. Yhteinen palvelunäkymä helpottaisi tuen löytämistä.

Valtiokonttorin hankintatietovarannon ylläpito ja siihen liittyvä tekninen tuki tulee kytkeä osaksi tätä kokonaisuutta. Tietovarannon tietoja tulee hyödyntää kehittämistoimien kohdentamisessa ja vaikuttavuuden arvioinnissa ilman päällekkäisiä tiedonkeruita. Arvioinnissa tulee tarkastella palvelujen hyödyllisyyttä, hankintojen laatua, kilpailua ja kokonaiskustannuksia sekä huomioida kuntien erilaiset olosuhteet. Ostomenojen määrä yksin ei osoita hankinnan laatua tai vaikuttavuutta.

Päätös

Käsittely

Perustelu

Valtiovarainministeriö pyytää näkemyksiä siitä, miten julkisten hankintojen tuottavuuden ja vaikuttavuuden kansallinen ohjaaminen ja strateginen kehittäminen tulisi Suomessa järjestää. Vastausaika päättyy 20.11.2026. Lausuntopyyntö löytyy lausuntopalvelu.fi-palvelussa, jossa myös vastaus tulee antaa.

Julkisiin hankintoihin käytetään Suomessa vuosittain lähes 40 miljardia euroa. Julkiset hankinnat ovat merkittävä väline julkisten varojen vastuullisen käytön ja yhteiskunnallisten tavoitteiden edistämiseksi. Julkisilla hankinnoilla voidaan vaikuttaa esimerkiksi kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen sekä edistää innovaatioita, vähähiilisyyttä, työllisyyttä, harmaan talouden torjuntaa ja varautumista.

Julkisiin hankintoihin kohdistuvien tavoitteiden ja velvoitteiden lisääntyminen on kuitenkin tehnyt sekä hankintayksiköiden että tarjoajien toimintaympäristöstä aiempaa vaativamman. Yhteiskunnallisten tavoitteiden edistäminen ja toiminnan tehokkuuden varmistaminen edellyttävät kehittämistä, neuvontaa ja ohjausta.

Suomessa julkisia hankintoja on kehitetty useissa erilaisissa hankkeissa, joista viimeisin on Hankinta-Suomi-ohjelma: [Hankinta-Suomi - Valtiovarainministeriö](#).

Selvityksessä [Julkisten hankintojen tuottavuuden ja vaikuttavuuden kansallinen ohjaaminen ja strateginen kehittäminen : Selvitys osana Hankinta-Suomi-ohjelmaa](#) kuvataan kansallisten julkisten hankintojen kehittämis-, neuvonta- ja ohjaustoimintojen nykytilaa sekä tarkastellaan vastaavien toimintojen järjestämistä muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Selvityksen tavoitteena on tunnistaa kansallisen toiminnan kehittämistarpeita, kuvata erilaisia tapoja järjestää kansallisia toimintoja sekä esittää johtopäätöksiä

tarvittavista jatkoaskelista. Selvityksessä esitetään kymmenen vaihtoehtoista skenaariota, joiden mukaisesti julkisten hankintojen kehittämis-, neuvonta- ja ohjaustyö voitaisiin järjestää tulevaisuudessa.

Esitys hankintavaratolaista (HE 230/2026) annettiin eduskunnalle 8.10.2026. Tietovarantoon koottaisiin hankinta- ja ostotietoja, myös sidosyksiköiltä tehtyjen ostojen ostolaskutietoja. Valtiokonttori ylläpitäisi tietovarantoa, ja julkaistavia tietoja esitettäisiin Tutkihallintoa.fi-palvelussa. Tämä luo uuden perustan kansalliselle seurannalle ja kuntien hankintojen kehittämiselle. Esityksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien ostolaskutietojen toimittaminen valtionkonttorille alkaisi 1.8.2028.

Toimivalta

Hallintosäännön § 26 mukaan kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen,
paivi.vauhkonen(at)keuruu.fi, p. 040 158 1656

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Tiedoksi

Lausuntopalvelu.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto